

(Global Research, 22.1.2010)

“За нашу апатију према друштвеним проблемима плаћамо тиме што над нама владају зли људи“

Платон, антички грчки философ

...“ Три политички важна догађаја су обележила двадесети век: Пораст демократије, пораст моћи корпорација, и пораст корпоративне пропаганде, као начин заштите њихове моћи од демократије “

Алекс Кери (Alex Carey), аустралијски социолог

“Најефикаснији начин за ограничавање демократије је да се доношење одлука пребаци из арене јавности у институције које ником не полагају рачуна: краљевима и принчевима, свештеничким кастама, војним хунтама, партијским диктатурама, или модерним корпорацијама.“

Ноам Чомски (Noam Chomsky), пензионисани професор лингвистике, М.И.Т. [\[1\]](#)

У уторак, 19. јануара 2010, Обамина администрација је добила ударац по задњици од масачусетских бирача, када су ови на упражњену фотељу сенатора Теда Кенедија (Ted Kennedy) изабрали кандидата Републиканске странке. Срж њихове поруке је гласила: престани да мутиш и почни да владаш; престани са покушајима да задовољиш банкаре и уреднике Мардоковог *Волстрит цорнала*, већ почни да водиш бригу о обичним људима.

Два дана касније чинило се да је председник Барак Обама разумео ту поруку народа и објавио “Волкерово правило” (“Volcker rule”) [2] којим се великим банкама забрањује да буду власници шпекулативних инвестиционих фондова (hedge funds); јер ти фондови зарађују средства тиме што против сопствених муштерија шпекулишу на берзи, користећи за своје опције информације које су им те исте муштерије претходно пружиле. То и такво правило је требало да буде донето још пре више месеци, ако не и година.

Међутим, тог истог дана, једно тело које не подлеже никаквим изборима – Врховни суд САД (the U.S. Supreme Court) је Обаминој администрацији бацило у лице други изазов: Тог четвртка, 21. јануара 2010, [већина у америчком Врховном суду](#) (коју су поставили Републиканци) присвојила је себи право да из основа промени амерички Устав и америчку демократију. У ствари, оним што би се могло назвати најреакционарнијом одлуком, Робертсов

[3]

Врховни суд САД је одредио да правне јединке, као што су корпорације и синдикати имају истоветна – чисто лична права слободног изражавања, као и живе индивидуе. И заиста,

[Први амандман америчког Устава](#)

гласи: “Конгрес не сме да доноси никакав закон... који би ограничавао слободу говора.”

Једини проблем код тако широке интерпретације америчког Закона о правима ([the U.S. Bills of Rights](#)

) – а треба запазити да су првих десет амандмана Устава САД баш и познати под именом “Закон о правима” – јесте у томе што је таква интерпретација супротна његовом слову и духу, јер он даље јасно каже: “набрајање извесних права у Уставу не сме да се тумачи тако да се тиме одузму или смање друга права која народ поседује и задржава грађанству или [савезним] државама сва она права која нису дата федералној влади.” Речи “народ”, односно “грађанство” овде се, јасно, односе на жива људска бића, а не на правне или вештачке јединке, као што су пословне корпорације, синдикати, финансијске организације или политички лобији.

Такве јединке, на пример, не могу да гласају на неким изборима. И заиста, закони који регулишу гласачка права у САД јасно потврђују да једино “одрасли грађани САД који су становници једне од 50 држава имају право да у потпуности учествују у политичком систему САД”. Ту нема помена о корпорацијама или неким другим правним јединкама.

Па ипак, својом одлуком од 19. јануара 2010. већина Робертсовог Врховног суда САД у ствари каже да, иако не могу гласати на неком избору, вештачке јединке могу да

потроше колико новца желе како би утицале на исход избора. За њих је новац говор, а што више новца таква правна јединка има тиме добија и све више права да постане политички моћна и контролише политички ред ствари.

У суштини, оно што су главни судија Робертс и његова конзервативна већина у Врховном суду САД учинили јесте да су оборили вековну демократску традицију САД тиме што су дали уставно право пословним корпорацијама и банкама (јер, оне су, у ствари, те које поседују масу новца) да користе своје огромне (новчане) изворе тако да не само учествују у дебатама о јавним интересима, него – изнад свега – да де факто диктирају да се на јавне функције бирају кандидати које су оне саме већ одабрале.

Дефиниција [плутократије](#) јесте да је то политички систем који се карактерише “владавином богатих, или моћи коју пружа богатство“. Демократија, с друге стране, дефинише се као политички систем у коме политичка моћ припада народу. То значи “политичка владавина коју врши народ директно (директна демократија) или преко својих изабраних представника (представничка демократија). Појам “моћ/власт народа“ потиче од грчких речи “[димос] народ“ и “[кратос] моћ“ [\[4\]](#).

Ову фундаменталну идеју демократије је у свом говору у Гетисбург (Gettysburg Address) 1863. добро сажео председник Абрахам Линколн: “То је власт народа, од стране народа и за народ.“ Та дефиниција је заснована на основном демократском принципу једнакости свих људских бића.

Али ова одлука Робертсовог суда мора да је изазвала да се председник Линколн преврне у гробу. Јер та одлука у суштини преноси политичку моћ са живог “народа“ на вештачке корпоративне јединке које располажу гомилама новца за трошење. Ако Конгрес не делује брзо и не одбаци ову одлуку, правне јединке ће бити у стању да слободно троше новац у медијима како би подржале, или се супротставиле политичким кандидатима за председника или за Конгрес – и то све до последњег тренутка неке политичке кампање. То му дође заиста нешто!

Робертсов Суд је, тако, једним потезом пера укинуо законе који су регулисали изборно финансирање у САД и уклонио је ограничења висине улагања неких финансијера заинтересованих да се изабере онај званичник кога они желе. Та влада коју они желе ће бити углавном “влада корпорација, од стране корпорација, за корпорације“. Истински запањујуће!

Због те нове политичке философије петочлане већине Робертсовог Суда можда би требало променити [преамбулу Устава САД](#) која сада гласи: “ Ми, Народ Сједињених Држава, у циљу стварања савршенијег Савеза....” у ову, која би била више у складу са том философијом, у “ Ми, Пословне Корпорације Америке....”

Иронија је тим већа што се реч “корпорација” не појављује нигде у Уставу САД, нити у Закону о правима. Тешко је схватљиво да су они који су писали Закон о правима имали на уму било шта што би могло подсећати на корпоративне јединке. Али, већина Робертсовог Суда не изгледа да са слаже са Вашингтоном, Џеферсоном, Франклином, Медисоном, Мејсоном... итд. (Washington, Jefferson, Franklin, Madison, Mason). Због своје одлуке ова петорица конзервативних чланова данашњег Врховног суда САД су постали новопечени Очеви Устава САД.

Током скоро читавог једног века, сматрало се да амерички Закон о правима штити личности, а не корпорације. Чак иако су понекад судови давали права 14-ог Амандмана, који забрањује одузимања власништва без исправног процеса, или без одговарајуће заштите за власништво корпорација, никада се није сматрало да чисто лична права из Првог амандмана Закона о правима важе за корпоративне јединке онако како важе за људска бића. То је и разумљиво. Пословне корпорације се оснивају законима који им дају потенцијално бескрајан живот, као и ограничену одговорност, како би се повећала њихова ефикасност као економских јединки. Док овакве карактеристике могу бити корисне у економској сфери, оне представљају особите опасности у политичкој сфери. То и јесте онај разлог да се чисто легалним јединкама и не пружају уставна права.

Али сада ова петочлана већина Робертсовог Суда рекла је да овакве легализоване вештачке јединке, заштићене Уставом, имају иста права да се баве политичким пословима као и живе јединке.

Ово је, заиста, револуционарно – или прецизније речено: контрареволуционарно.

Аутор је пензионисани професор економије Универзитета у Монтреалу. Он је и писац књиге „Код за глобалну етику“, која ускоро излази

(Превод са енглеског: **Василије Клефтакис**)

<http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=17142>

[1] М.И.Т. (Massachusetts Institute of Technology) је један од најпрестижнијих светских техничких универзитета, налази се у Кембриџу у Масачусетсу, САД. Упркос свом имену, он је и истакнути центар за изучавање природних наука, управљања, економије, лингвистике (коју је, између осталих, прославио Чомски), политикологије и философије. (Прим. прев.)

[2] Paul Adolph Volcker је истакнути амерички економиста, бивши председник Федералних резерви за време Картеровог и Регановог председниковања, а данас председник Обаминог Савета за економски опоравак ([Economic Recovery Advisory Board](#)). (Прим. прев.)

[3] Џон Г. Робертс (John G. Roberts, Jr.), главни судија САД: шеф савезног судског система америчке владе и главни судија/председавајући Врховног суда САД. Осталих осам судија тог суда су „помоћне“ ([Associate Justices of the Supreme Court of the United States](#)). (Прим. прев.)

[4] Циницима (реалистима?) међу нама би се, можда, допало и тумачење речи “плутократија” на основу њеног буквалног (званично: погрешног, али можда и не тако далеко од истине) руског превода речи :“плутократия“. На руском, “плут” је “преварант/покварењак/битанга” – дакле – плутократија би била владавина превараната и покварењака (истина, богатих). (Прим. прев.)